

Crítiques

Adeu a l'amor romàntic

Vivian Gornick explica a l'assaig 'La fi de la novel·la d'amor' de quina manera la literatura ha estat al servei del patriarcat en qüestions amoroses.

LA FI DE LA NOVEL·LA D'AMOR

Vivian Gornick

L'Altra / Sexto Piso

Traducció de Martí Sales Sariola

176 pàg.

18,90 €

M. Àngels Cabré

“La Lily Bart [de *La casa de l'alegria*], d'Edith Wharton, i la Clarissa Dalloway [de *La senyora Dalloway*], de Virginia Woolf, són variants de la dona que veu perfectament quina vida li espera després de casada, i el que veu la corglaça”, llegim a *La fi de la novel·la d'amor*, un assaig profitós –com tots els llibres de l'autora– sobre com la literatura ens ha venut les relacions sentimentals entre homes i dones. Perquè fins no fa gaire, per prescripció social, les dones tenien com a màxima aspiració un marit que fos refugi i recer, a excepció de les que no la tenien, que eren moltes menys.

La nord-americana Vivian Gornick (Nova York, 1935), autora de *Vincles ferotges*, *Mirar-nos de cara* i *Comptes pendents*, fa un quart de segle que va publicar *La fi de la novel·la d'amor* als Estats Units i potser en

UNIVERSAL

aquest temps les coses han canviat una mica –segurament a pitjor, perquè el segle XXI té una part de regressió en les relacions–. Però la tesi és impecable: els lectors i les lectores ens hem empatxat de novel·les amoroses, que han fet de nosaltres malalts de romanticisme ineptes per a les relacions saludables. Avís per a navegants: si teniu el virus inoculat, difícilment us en curareu, perquè arrela sense remei al vostre ADN. Per fortuna, sempre us podeu prohibir històries com *Pretty woman* les tardes de sofà i manta, que a més és un blanqueig en tota regla de la prostitució.

La ressaca d' enamorar-te

Les biblioteques estan plenes d'històries d'amor de les que fan plorar, de pena o de goig, i encara n'arrosseguem la ressaca. Han omplert els nostres somnis de ficció i, en la realitat, els nostres anhels de futur. I encara que avui dia ja sabem que eren una estafa, ens continuen encantant les històries que tenen un final feliç, amb la parella –ara ja menys heteronormativa, menys convencional– menjant anissos o un bon menú degustació amb estrella Michelin. La postmodernitat ens ha fet més escèptics, i ens queden lluny *Madame Bovary* o *L'edat de la innocència*, però caiem en la trampa de “les ombres d'en Grey” i en altres ombres similars.

A través de diverses novel·les exemplarment romàntiques, de personatges femenins que es debaten entre caure o no caure, d'històries reals com la que va unir Hannah Arendt a Heidegger, Vivian Gornick indaga aquest univers de claudicacions envoltades de focs d'artifici. Explora autores en part desobedients com Kate Chopin –de qui L'Altra publicarà *El despertar* el 2023–, Jean Rhys o Grace Paley; indulta autors com Raymond Carver o Richard Ford perquè les seves creacions femenines són companyes en el dolor. Passejant-se per les lectures que l'han modelat –com es passejava amb la seva mare a *La dona singular i la ciutat*–, constata fins a quin punt la literatura ha estat instrument del patriarcat.

El divorci va estroncar la falla de la mitja taronja i afortunadament en l'actualitat la literatura ja no descansa sobre les històries de dependència, i l'amor com a metàfora ha esdevingut un acte de nostàlgia, com encertadament afirma l'autora a la cloenda del llibre. Caigut el mite de l'amor romàntic, explicat a bastament per la sociòloga Eva Illouz, som en una nova era en la qual la literatura explora altres maneres d'emmirallar-se en la condició humana que es traduiran en noves maneres de viure.

El periodisme local com a sarcasme de proximitat

A 'Periodisme de contacte', Miquel Bonet es mostra com una mescla de 'cowboy' solitari, kamikaze i senyor gran enfadat

PERIODISME DE CONTACTE

Miquel Bonet

Segona Periferia

360 pàg.

21 €

Pere Antoni Pons

A *Periodisme de contacte. Cròniques sudistes*, un recull de cròniques, articles d'opinió i reportatges, Miquel Bonet (Reus, 1977) reivindica la seva condició de periodista local –“l'ésser occidental que més a prop està de la derrota quotidiana del ciutadà”– però, alhora, deixa tan clar com pot que ell és un intrús dins del subgremi. La maniobra és típicament bonetiana: d'una banda, elogia o critica a contracorrent de la majoria i al marge dels consensos; de l'altra, es desmarca de la cosa elogiada i d'aquells que la valoren. Bonet és una mescla de cowboy solitari, kamikaze i senyor gran enfadat. Els textos que conformen el llibre, encapçalats per un

bon pròleg de Joan Burdeus, van aparèixer originàriament al *Tarragona Digital* i al *Catalunya Extra*, i estan dividits en vuit seccions temàtiques que abasten des de la política local i els afers de societat fins a diverses escenes dels temps de la pandèmia, passant per un pintoresc ventall d'il·lustres figures locals i per tota mena de qüestions relacionades amb la cultura, el sexe, l'esport, la restauració i la cuina. Un element cohesionat la miscel·lània: el Camp de Tarragona, escenari i font d'identitat personal i col·lectiva. Per a Bonet, el Camp de Tarragona és una fatalitat geogràfica i sociopolítica, un pretext per a l'autoescarni i una raó per sentir-se agreujat davant el centralisme arrogant de Barcelona.

Aquests últims anys, Bonet s'ha guanyat una considerable popularitat gràcies a la mala llet que gasta a Twitter, on sol combinar la provocació lúcida i l'estirabot reaccionari, i, sobretot, gràcies a les ressenyes demolidores del programa televisiu *Joc de cartes*, que li han valgut múltiples amenaces i una demanda judicial. Té gràcia, aquest Bonet, i se li ha de reconèixer el coratge d'escriure sense embuts. Però la valoració estripada i l'insult frontal tenen un recorregut limitat. Aquesta mateixa impressió de limitació, de diversió de metxa curta i d'explosió controlada, l'he tinguda llegint les

desqualificacions que fa de Quim Torra –“un crac de la Catalunya fofa”– i Pere Aragonès –“Patufet presidencial”– o les seves ironies –només la punteta– sobre el conflicte etnolingüístic que travessa la Catalunya actual. Hi ha temes que requereixen alguna cosa més que mala bava.

Més enllà de la popularitat, el Bonet realment bo és el que explica, amb sarcasme però sobretot amb informació de primera mà i molta sola de sabata gastada, la complexíssima realitat del Camp de Tarragona: el turisme, el negoci del port, la indústria petroquímica, la seva multitud de personatges meravellosos o extravagants... El llibre té, en aquest sentit, una dotzena de peces sensacionals: *La clau que obre tots els panys*, *Xola*, *Panero al Pere Mata* i *El meu discurs a la regió* potser són els meus preferits.

A *Periodisme de contacte* també hi ha un Bonet mig ocult, que guaita en comptades ocasions però que, quan ho fa, mostra un potencial enorme: és el Bonet autobiogràfic, que no es traeix però sí que deixa entreveure certes vulnerabilitats. El dia que el deixi anar pot donar resultats magnífics. Ja se sap que darrere de tot misantrop hi ha sempre un sentimental humiliat, un talent ferit i un cínic que té més il·lusions de les que voldria.